

Bijlage bij voortgangsrapportage interne-marktactieagenda

Met deze bijlage informeert het kabinet u meer in detail over de voortgang op de deelterreinen van de vier prioriteiten in de interne-marktactieagenda:

1. arbeidsmobiliteit,
2. digitalisering,
3. vergroening, en
4. randvoorwaarden versterking interne markt.

Per prioriteit wordt aan het begin van elke paragraaf een overzicht van de resultaten en de voortgang vermeld. Vervolgens staat per onderdeel eerst de actie vermeld zoals deze vorig jaar in de actieagenda is omschreven. Daarna wordt uitgebreider ingegaan op de voortgang van de verschillende acties qua resultaten en processtappen.

1. Arbeidsmobiliteit

Resultaten
• In een werkgroep verkent Nederland met andere landen de mogelijkheden van een gemeenschappelijk Europees formulier voor het melden van grensoverschrijdende detacheringen. • Voorlichtingscampagnes over detachering en actief bijhouden en verder ontwikkelen website postedworkers.nl. • Ondersteuning sociale partners bij het onder de aandacht brengen van cao's, zodat daarin opgenomen arbeidsvoorwaarden beter worden nageleefd. • Nederland onderzoekt in EU-verband maatregelen om administratieve lasten te verminderen voor bedrijven bij het melden van grensoverschrijdende detacheringen. • Verwijdering van toegangseisen voor het beroep brandweerofficier en alle andere brandweerberoepen. • De verzwaarde toegangsprocedure is opgeheven voor vijftien beroepen. • Vorbereiding wijziging algemene wet EU-beroepskwalificaties i.v.m. Proportionaliteitsrichtlijn. • DUO en CIBG brengen relevante digitale procedures voor erkenning beroepskwalificaties in lijn met de Single Digital Gateway. • Verbetering informatievoorziening en dienstverlening voor arbeidsmigranten, waardoor registratie en aanvraag DigiD gemakkelijker en laagdrempeliger wordt (Jaarrapportage Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten).

Detachering

Acties
1. Actie kabinet: momenteel werkt het kabinet samen met relevante stakeholders, toezichthouders en afnemers aan input voor een Europees elektronisch meldingsformulier voor detachering. De bescherming van werkenden moet worden gewaarborgd en de eenduidigheid voor ondernemers worden vergroot. Verder ligt in de Taskforce interne-markthandhaving een voorstel voor waarbij onder meer naar automatische vertaling van documenten wordt gekeken. 2. Actie kabinet: verkennen in hoeverre de toegang tot informatie over detachering in andere EU-landen verbeterd kan worden.

Elke onderneming die een werknemer in een ander EU-land detacheert, moet dit melden op grond van de Europese Detacheringsrichtlijn.¹ Op grond van de Europese Handhavingsrichtlijn² kan elk EU-land een eigen meldsysteem voor grensoverschrijdende detacheringen inrichten binnen de kaders van de richtlijn. Dat heeft geleid tot verschillende meldsystemen. Genoemde meldplicht heeft als doel om zicht te krijgen op de gedetacheerde werknemers die naar Nederland en andere EU-landen komen en de ondernemingen waar zij werkzaam zijn. De Handhavingsrichtlijn biedt waarborgen, zodat werknemers de arbeidsvoorwaarden ontvangen waar zij recht op hebben op

¹ Richtlijn 96/71.

² Richtlijn 2014/67.

grond van nationale en Europese wetgeving. Qua detachering richt de actieagenda zich primair op de gevolgen voor Nederland.

In mei 2021 heeft de Europese Commissie haar Mededeling actualisatie EU-industriestrategie gepresenteerd.³ De Commissie kondigde hierin haar voornemen aan van een vrijwillig, gezamenlijk Europees elektronisch formulier voor het melden van detacheringen om de eenduidigheid voor ondernemers te vergroten. Het kabinet is positief over dit voornemen. Het kabinet verkent met de Commissie en andere EU-landen hoe dit formulier kan worden vormgegeven en of en hoe administratieve lasten voor werkgevers verminderd kunnen worden zonder dat dit afbreuk doet aan de bescherming van gedetacheerde werknemers. Voor input voor dit formulier worden kennis en ervaring benut van de autoriteiten die gebruik maken van de gegevens uit het nationale meldloket zoals de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Sociale Verzekeringsbank en de Belastingdienst. Over de uiteindelijke deelname door Nederland aan het gezamenlijke formulier is nog geen besluit genomen. Ook los van dit voorstel werkt het kabinet aan het wegnemen van ongerechtvaardigde belemmeringen op dit punt.

In Nederland is de meldplicht op 1 maart 2020 in werking getreden. De Nederlandse Arbeidsinspectie ziet in Nederland toe op de naleving van de meldplicht. Sindsdien investeert het kabinet doorlopend in het verbeteren van de datakwaliteit en de gebruiksvriendelijkheid van het nationale meldloket. Dit wordt aangeboden in drie verschillende talen (Nederlands, Duits, Engels). Met voorlichtingscampagnes worden zowel buitenlandse ondernemers als Nederlandse dienstontvangers geïnformeerd over de Nederlandse wetgeving rond detachering. De website [postedworkers.nl](https://www.postedworkers.nl) wordt actief bijgehouden en verder ontwikkeld, onder andere op basis van signalen van ondernemers. Verder steunt het kabinet sociale partners bij het onder de aandacht brengen van cao's, zodat de daarin opgenomen arbeidsvoorwaarden beter worden nageleefd.

De meldsystemen voor grensoverschrijdende detacheringen van EU-landen verschillen onderling, doordat de Europese regels over de meldplicht verschillend zijn geïmplementeerd en worden toegepast door lidstaten. Deze verschillen betreffen onder andere het moment en de wijze van melden en de informatie die ondernemers moeten verstrekken. Hierdoor hebben ondernemers die een dienst (laten) verrichten in een ander EU-land te maken met hoge administratieve lasten die niet altijd als proportioneel worden ervaren. Deze lasten worden groter naarmate zij actief zijn in meer EU-lidstaten. Het is voor ondernemers ook niet altijd duidelijk aan welke regels zij moeten voldoen. Deze bevindingen worden bekrachtigd door het onderzoek dat vorig jaar door het Duitse ministerie van Economische Zaken en Klimaat is geïnitieerd over de ervaringen met de meldplicht in de grensregio's.⁴ Het kabinet heeft dit onderzoek mede gefinancierd en ook anderszins ondersteund. Daarvoor hebben de onderzoekers ook Nederlandse ondernemers en experts gevraagd naar hun ervaringen met de meldplicht in Duitsland. Gelet op deze ervaringen vraagt het kabinet dan ook in Europees verband aandacht voor een verbetering van de toegang tot informatie over de regels die in andere lidstaten gelden bij grensoverschrijdende detachering.

In de Europese Taskforce interne-markthandhaving (Single Market Enforcement Taskforce, SMET) delen lidstaten maatregelen over de meldplicht voor detacheringen die administratieve belemmeringen voor ondernemers zouden kunnen verminderen. Hierbij wordt ook besproken of dergelijke maatregelen door de lidstaten zouden kunnen worden toegepast. Voorbeelden van deze maatregelen zijn onder andere:

- de automatische vertaling van documenten waardoor de vereiste documenten in elke EU-taal kunnen worden aangeleverd,
- de risico-gerichte benadering die Duitsland toepast waarbij ondernemingen uit bepaalde sectoren geen melding hoeven te doen en
- de korte-termijn-vrijstelling waarbij ondernemingen in EU-landen als Spanje geen melding hoeven te doen als de detachering korter duurt dan een bepaalde tijdsduur.

³ Zie voor het BNC-fiche Kamerstukken 22 112, nr. 3134.

⁴ Rapport Institut für Mittelstandsforschung Bonn, 'Einfluss bürokratischer Hürden auf die grenzüberschreitende Arbeitnehmerentsendung von KMU in Grenzregionen', https://www.ifm-bonn.org/fileadmin/data/redaktion/publikationen/ifm_materialien/dokumente/IfM-Materialien-299_2023.pdf.

De SMET heeft geen doorzettingsmacht en kijkt vanuit een interne- marktperspectief naar relevante beleidsterreinen die raken aan het vrij verkeer. Het kabinet acht het waardevol om ervaringen met andere lidstaten uit te wisselen. Het is daarbij belangrijk dat alle relevante (nationale) stakeholders, zoals de arbeidsinspecties, worden betrokken en het perspectief van (de bescherming van) werkenden in deze gesprekken verankerd blijft.

De inzet van het kabinet blijft gericht op een gelijk speelveld en de aanpak van oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden en misstanden bij arbeidsmigratie. Het kabinet zet belangrijke stappen met de uitvoering van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten (commissie-Roemer). De Jaarrapportage 2022⁵ geeft inzicht in de voortgang van de door het kabinet overgenomen aanbevelingen.

Aansprakelijkheidsverzekeringen

3. Actie kabinet: met buurlanden te verkennen of nadere harmonisatie in verplicht gestelde verzekeringen mogelijk is. De verkenning zal sectoraal gebeuren. Er zal met name naar de bouwsector en de architectenbranche worden gekeken.

4. Actie kabinet: in Nederland zelf kijken in hoeverre huidige verplichtingen tot het hebben van een beroepsaansprakelijkheidsverzekering al dan niet nog proportioneel zijn.

5. Actie kabinet: werken aan een betere informatievoorziening over verplichte verzekeringen. Een lijst met verplichte verzekeringen per EU-land kan helpen. Voor Nederland zelf bewerkstelligen dat informatie over verplichtingen voor beroepsverzekeringen beter toegankelijk wordt.

Het kabinet heeft een eerste inventarisatie uitgevoerd van de in Nederland verplicht gestelde beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen en de eisen die aan het verkrijgen van een dergelijke verzekering worden gesteld. Vooralsnog zijn er geen signalen dat deze per sector en beroep uiteenlopende verplichtingen niet proportioneel zijn. Op basis van nader onderzoek wordt gekeken of nadere harmonisatie van de verplicht gestelde verzekeringen of bilaterale samenwerking met buurlanden mogelijk en wenselijk is. Uit de contacten met brancheverenigingen in met name de bouw- en architectensector blijkt dat er vanuit de markt al verschillende initiatieven zijn om knelpunten rond informatievoorziening voor verplichte verzekeringen af te dekken. Zo zijn er door de Europese koepelorganisatie voor architecten overzichtskaarten beschikbaar voor het thema beroepsaansprakelijkheid in Europese landen. Door het kabinet wordt onderzocht of de informatievoorziening over verplicht gestelde verzekeringen via overheidskanalen (zoals business.gov.nl) verder kan worden verbeterd.

Vestiging

6. Actie kabinet: over vestigingsvoorwaarden gezamenlijk met buurlanden en grensregio's verkennen of er mogelijkheden zijn knelpunten aan te pakken en tot meer proportionele vereisten te komen.

Het kabinet inventariseert of zich specifieke knelpunten rondom vestiging voordoen en schakelt daarover met buurlanden. Daarnaast heeft het zich in de SMET diverse malen hard gemaakt voor vereenvoudiging en digitalisering van procedures voor de vestiging van ondernemers. Vestigingsvoorwaarden hangen ook nauw samen met de verbetering van het vestigings- en ondernemingsklimaat waar het kabinet aan werkt, zoals ook uitgewerkt in de Strategische Agenda Ondernemingsklimaat.⁶ Een actuele ontwikkeling die raakt aan de vrijheid van vestiging, is het recent uitgebrachte Commissievoorstel voor een Richtlijn digitale instrumenten en processen in het vennootschapsrecht. In het BNC-fiche over het voorstel worden de inhoud en de inzet van het kabinet nader omschreven.⁷ Het voorstel kan er aan bijdragen dat belemmeringen voor vestiging van een onderneming in een ander EU-land worden weggenomen.

⁵ Kamerstukken 29 861, nr. 99.

⁶ Kamerstukken 32 637, nr. 493 en 513.

⁷ Kamerstukken 22 112, nr. 3677, Fiche: Richtlijn digitale instrumenten en processen in het vennootschapsrecht. Het kabinet is positief over het doel van het voorstel om de toegankelijkheid, maar is wel kritisch over een aantal maatregelen die tot dit doel moeten leiden.

Op het gebied van vestiging is ook de nieuwe Omgevingswet relevant om te noemen. Ruimtelijke voorschriften van overheden kunnen de mogelijkheden van dienstverrichters beperken om zich te vestigen. De handreiking Dienstenrichtlijn en ruimtelijke ordening uit oktober 2019 geeft inzicht in hoe ruimtelijke voorschriften in lijn met de Dienstenrichtlijn kunnen worden opgesteld. Met het oog op de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 werken de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Economische Zaken en Klimaat (EZK) samen aan een actualisering van de handreiking.

Erkenning beroepskwalificaties

- 7. Actie kabinet: nadere uitwerking inzet en prioriteiten inzake erkenning van beroepskwalificaties, inclusief verbetering van de huidige praktijk.*
- 8. Actie kabinet: verbetering informatievoorziening over erkenning van beroepskwalificaties via het Centraal loket.*
- 9. Actie kabinet: verbetering digitale procedures voor erkenning beroepskwalificaties.*

Voor de Nederlandse en Europese professional die zijn beroep over de grens wil uitoefenen én voor het groeivermogen van de economie is het van belang dat deze professional te maken heeft met duidelijke, evenredige en niet te langdurige erkenningsprocedures. Toch bestaan er in de EU ruim 5000 nationale regelingen die de toegang tot een beroep regelen, gemiddeld genomen 200 per lidstaat.⁸ Het is van belang dat lidstaten terughoudend zijn met het inzetten van beroepsreglementering en dat die maatregelen proportioneel zijn. In 2015 formuleerde het kabinet hiervoor al een aantal uitgangspunten die nog altijd relevant en actueel zijn.⁹

Omdat voorkomen beter is dan genezen verplicht de Europese Proportionaliteitsrichtlijn dat overheids- en beroepsinstanties¹⁰ de evenredigheid van de invoering van nieuwe- of de wijziging van bestaande beroepsregels bewaken. Deze procedures zijn van belang om de objectiviteit en de onafhankelijkheid van beroepsreglementering te waarborgen. Daarnaast is het zaak dat de noodzaak en de effectiviteit van beroepsregels periodiek tegen het licht worden gehouden en dat, waar mogelijk, gekozen wordt voor maatregelen die minder belastend zijn voor de toegang tot een beroep.

Een oproep van de SMET om de noodzaak van beroepsregulering opnieuw te toetsen resulteerde in Nederland in de verwijdering van de toelatingseisen voor het beroep van brandweerofficier en alle brandweerberoepen niet zijnde brandweerofficier. Daarnaast is besloten om voor vijftien beroepen de verzwaarde toegangsprocedure op te heffen. Hierdoor hoeven professionals niet te wachten tot de volledige afronding van hun erkenningsprocedure¹¹, maar kunnen zij direct aan de slag wanneer zij de vereiste diploma's hebben. In de EU zijn de verzwaarde toegangsprocedures voor 234 beroepen vervallen als gevolg van het SMET-project.¹² Het wegnemen van deze belemmering is niet alleen in het voordeel van de beroepsbeoefenaar, maar ook van de werkgever die sneller personen in dienst kan nemen.

<i>Voor de volgende beroepen zijn de verzwaarde procedures komen te vervallen:</i>		
1. Stuurman (binnenvaart)	6. Mondhygiënist	11. Oefentherapeut-cesar
2. Apothekersassistent	7. Optometrist	12. Huidtherapeut
3. Diëtist	8. Orthopist	13. Klinisch fysicus
4. Ergotherapeut	9. Podothérapeut	14. Machinist binnenvaart (motordriver)
5. Logopedist	10. Tandprotheticus	15. Matroos (binnenvaart)

⁸ Europese Commissie, 'Regulated Professions Database', <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/home>. Nederland telt 205 nationale regelingen.

⁹ Zo bevat de Kamerbrief een schema die departementen en beroepsorganisaties kunnen doorlopen om te beoordelen of de reglementering van een beroep nodig is. Kamerstuk 24036, nr. 409, 'Nationaal actieplan gereguleerde beroepen', p.6.

¹⁰ Een voorbeeld van een beroepsinstantie is de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants. De beroepsregels die deze organisatie vaststelt moeten worden nageleefd door accountants die in Nederland willen werken, bijvoorbeeld de formele inschrijving in een accountantsregister.

¹¹ Onder de verzwaarde erkenningsprocedure kan het tot zeventien weken duren voordat een aanvraag is beoordeeld. Tot die tijd mag de professional het betreffende beroep niet uitoefenen.

¹² Single Market Enforcement Taskforce – Report 2021-22, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/52234>, p.11.

Om naleving van de Proportionaliteitsrichtlijn te verzekeren en de totstandkoming van evenredige beroepsreglementering te bevorderen, is het kabinet voornemens om de Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties te wijzigen. Uw Kamer is hierover op 9 juni 2023 per brief geïnformeerd.¹³ Kort gezegd stelt het kabinet voor om een wettelijke verplichting tot periodieke evaluatie van beperkende beroepsreglementering op te nemen. Het voorstel is ook om in het bijzonder voor beroepsorganisaties met een regelgevende bevoegdheid een verplichting in te voeren tot het verrichten van de evenredigheidsbeoordeling bij het invoeren en het wijzigen van beroepseisen en tot voorafgaande consultatie van belanghebbenden. Wat betreft de beroepsorganisaties die bevoegd zijn zelfstandig regelgeving vast te stellen omtrent het beroep van advocaat of accountant, zal het kabinet wijzigingen van de Advocatenwet respectievelijk de Wet op het accountantsberoep voorstellen met dezelfde strekking.

Een beroepsbeoefenaar is gebaat bij een snelle en zorgvuldige afhandeling van zijn erkenningsaanvraag en ook voor het kabinet is het belangrijk dat gekwalificeerde personen hun vak zo snel mogelijk kunnen uitoefenen. Dit geldt in het bijzonder voor beroepen in sectoren waarin tekorten zijn, zoals de zorg en het onderwijs. Daarom is het wenselijk dat de erkenningsprocedure zoveel mogelijk digitaal verloopt; voor de meeste beroepen geldt dat een erkenningsaanvraag door middel van het indienen van een online formulier en één of meer digitale kopieën kan worden afgehandeld. Voor sommige beroepen kunnen er echter extra waarborgen nodig zijn, zoals het opvragen van een gewaarmerkte kopie of vertaling van een diploma. Ook in deze gevallen geldt dat de procedure voor het overige deel zoveel mogelijk via elektronische weg wordt behandeld.

Op verzoek van het kabinet heeft de Kamer van Koophandel een onderzoek uitgevoerd naar de informatievoorziening rond de erkenning van beroepskwalificaties en diplomawaardering via het centraal loket.¹⁴ Erkenningsprocedures kunnen spoediger worden afgehandeld als de aanvragen volledig worden ingediend. Goede informatievoorziening draagt daaraan bij. In dit onderzoek is een aantal concrete aanbevelingen voor verbetering van de informatievoorziening geformuleerd. Het kabinet verkent voor welke erkenningsprocedures deze verbeteringen kunnen worden doorgevoerd.

Tussen 2017 en 2022 werden de meeste erkenningsaanvragen door burgers uit andere EU-lidstaten in Nederland gedaan voor beroepen in de kinderopvang, het onderwijs en de gezondheidszorg. Vanwege het volume van het aantal aanvragen is er voor gekozen om voor deze beroepen te onderzoeken of er verbetermogelijkheden zijn voor de digitale procedures. Dit uiteraard zonder dat dit ten koste gaat van de benodigde waarborgen. Er mag bijvoorbeeld geen twijfel bestaan over de authenticiteit van een diploma. Voor beroepen in de kinderopvang en het onderwijs is de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) de bevoegde autoriteit die beslist over de erkenningsaanvraag. Voor de beroepen in de gezondheidszorg is dit in veel gevallen het CIBG.

Naast de regels uit de specifieke Europese richtlijnen¹⁵, zijn ook de regels over de toegang tot digitale overheidsdienstverlening uit de verordening die ziet op de ontwikkeling van de Single Digital Gateway (hierna: SDG-verordening)¹⁶ van toepassing op de erkenning van beroepskwalificaties. Deze verordening stelt onder andere eisen aan de beschikbaarheid van digitale administratieve procedures. Deze verplichtingen uit de SDG-verordening gelden vanaf 12 december 2023.

Zowel DUO als het CIBG zijn bezig relevante procedures in lijn te brengen met de SDG-vereisten. Naar verwachting zal het CIBG de deadline niet voor alle onderdelen halen, onder andere vanwege de ontwikkeling van een nieuw systeem voor het BIG-register. Het CIBG hoopt eind 2024 aan zijn verplichtingen te voldoen. De procedures bij DUO zullen naar verwachting eind 2023 voldoen aan de vereisten van de SDG-verordening. In EU-verband wordt nog gewerkt aan de specificaties voor

¹³ Kamerstukken 21 109, nr. 261.

¹⁴ Adviesrapport KvK, 'Overheidsbrede klantreis: Erkenning van beroepskwalificaties', oktober 2023.

¹⁵ Richtlijn Erkenning Beroepskwalificaties 2005/36/EG, Proportionaliteitsrichtlijn beroepskwalificaties (EU) 2018/958.

¹⁶ Verordening 2018/1724.

een Once Only Technical System voor gegevensuitwisseling.¹⁷ Implementatie daarvan in de lidstaten zal nog enkele jaren in beslag nemen.

Belemmeringen in grensregio's

Bij nieuwe voorstellen voor beleid en regelgeving moeten grenseffecten – indien deze aan de orde zijn – worden meegenomen als verplichte kwaliteitseis in de totale belangenafweging, zoals aangegeven in het beleidskompas.¹⁸ Zo worden de gevolgen van nieuwe regels voor burgers, bedrijven en overheden in de grensregio's inzichtelijker gemaakt. Momenteel heeft het ministerie van BZK een meerjarig traject opgestart om binnen de Rijksoverheid het bewustzijn en de kennis van grenseffecten en de toepassing van de kwaliteitseis te vergroten. Binnen het traject worden er departementale workshops georganiseerd, en wordt het gebruik van de kwaliteitseis gemonitord en geëvalueerd.

De bestuurlijke werkgroep grensbelemmeringen heeft geconstateerd dat verschillen in regels, procedures en belangen tussen buurlanden het vrije verkeer van personen en diensten in de grensregio's kunnen belemmeren. Op verzoek van het kabinet heeft deze werkgroep een aanpak voor grensbelemmeringen uitgewerkt. De werkgroep heeft afwijken in plaats van aanpassen van regelgeving geadviseerd.¹⁹ Het kabinet heeft de aanbevelingen van de werkgroep overgenomen²⁰ en op de regeringstop van januari 2023 met de Vlaamse regering afspraken gemaakt over het versterken van de bestuurlijke organisatie, zodat het potentieel van grensregio's beter kan worden benut.²¹ Onderdeel is de oprichting van een schakelpunt waarmee het openbaar bestuur voor de grensregio beter in staat gesteld kan worden om afwijkende oplossingen voor grensbelemmeringen te identificeren en daarover met het Nederlandse kabinet en de Vlaamse regering afspraken te maken. Dit is nadrukkelijk een gezamenlijke initiatief van meerdere overheden in zowel Vlaanderen als Nederland, waarvoor ook inzet vanuit het INTERREG-fonds van de EU wordt aangevraagd.

Het is belangrijk dat grensarbeiders ook kunnen profiteren van de voordelen van hybride werken. Het kabinet heeft zich ingezet om ongerechtvaardigde belemmeringen op het gebied van sociale zekerheid en telewerken zoveel mogelijk weg te nemen. Eind maart 2023 heeft een werkgroep van de zogeheten 'Administratieve Commissie voor de sociale zekerheid van migrerende werknemers' een concept-Kaderovereenkomst opgeleverd. De Kaderovereenkomst maakt telewerken door werknemers in de woonlidstaat mogelijk tot 50% van de arbeidsduur, zonder dat dit leidt tot een wijziging van de toepasselijke sociale-zekerheidswetgeving. Nederland heeft de Kaderovereenkomst reeds ondertekend en deze is vanaf 1 juli 2023 in werking getreden. Ook Duitsland en België hebben de Kaderovereenkomst ondertekend.²²

Op fiscaal terrein is er ook aandacht voor de belemmeringen die grensarbeiders rondom telewerken ervaren. Het kabinet richt zich daarbij op een tweetal fiscale maatregelen om thuiswerken door grenswerkers te faciliteren. Allereerst bestaat de wens om een thuiswerkmaatregel op te nemen in de bilaterale belastingverdragen. Een voorbeeld van een dergelijke regeling is een drempelregeling waarbij tot een bepaald aantal dagen thuisgewerkt kan worden zonder verschuiving van het heffingsrecht naar de woonstaat. Daarbij zou het kabinet qua percentage, waar mogelijk, het liefst aansluiting zoeken bij de sociale zekerheid. Ten tweede is er aandacht voor het mogelijk ontstaan van een zogenoemde vaste inrichting van de werkgever in het woonland van de werknemer. Wat voor de werkgever leidt tot (administratieve) verplichtingen voor de loonbelasting en vennootschapsbelasting in het woonland van de werknemer. Deze onzekerheid lijkt voor werkgevers een belemmering om thuiswerken toe te staan of om grensarbeiders in dienst te nemen. Het kabinet zou werkgevers door middel van een bilaterale overeenkomst tussen bevoegde autoriteiten graag meer zekerheid bieden over het niet-bestaan van een vaste inrichting van de werkgever in het woonland van de werknemer als gevolg van thuiswerken over de grens.

¹⁷ Zie verder: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/wikis/display/OOTS/OOTSHUB+Home>.

¹⁸ Het beleidskompas is in 2023 in de plaats is gekomen van het IAK (Kamerstukken 36 200 VI, nr. 10).

¹⁹ Kamerstukken 32 851, nr. 70.

²⁰ Kamerstukken 32 851, nr. 72 en nr. 78.

²¹ Slotverklaring Nederlands-Vlaamse regeringstop 2023: 'Door grenzen heen verbonden', <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/diplomatieke-verklaringen/2023/01/31/slotverklaring-nederlands-vlaamse-regeringstop-2023-door-grenzen-heen-verbonden>.

²² Kamerstukken 26 834, nr. 57.

Daarnaast zet het kabinet actief in op het aanzwengelen van de discussie in breder internationaal verband op OESO- en EU-niveau en binnen de Benelux.²³

Bankrekeningen

Vanuit het bedrijfsleven zijn gevallen van IBAN-discriminatie in de EU gemeld via verschillende kanalen, waaronder SOLVIT.²⁴ Uit die meldingen blijkt volgens de Commissie dat sommige bedrijven nog steeds weigeren om betalingen van of naar rekeningen in het buitenland te verrichten of te ontvangen. Volgens een coalitie van fintechbedrijven wordt 10% van alle fintechklanten in de EU geconfronteerd met IBAN-discriminatie.²⁵ Deze fintechbedrijven lanceerden samen het platform "Accept my IBAN" en verzamelden sinds 2021 bijna 3,000 klachten over IBAN-discriminatie. Uit een meer diepgaande analyse blijkt dat IBAN-discriminatie in de EU het meest voorkomt in de telecomsector (24,5%) en de financiële sector (23%). Met 15% is de publieke sector de op twee na meest gerapporteerde sector. Wat de publieke sector betreft (507 klachten), hebben de meeste klachten betrekking op sociale zekerheid (40,8%), belastingen (20,9%) en openbaar vervoer (16,8%). In de SMET heeft de Commissie daarom recent een project gepresenteerd dat ziet op IBAN-discriminatie. Allereerst wordt de omvang van het probleem nader in kaart gebracht. Daarbij ligt de focus op het wegnemen van IBAN-discriminatie in de telecom- en publieke sector. Het kabinet volgt het verloop van dit project en zal daarin actief deelnemen. Bij De Nederlandsche Bank is er overigens een meldpunt waar burgers en ondernemers gevallen van dergelijke discriminatie kunnen melden.²⁶ Nederlandse autoriteiten zoals de Belastingdienst en SVB, accepteren buitenlandse IBAN-rekeningnummers voor betalingen.

Registratie van personen en bedrijven

Het kan voor personen uit andere EU-lidstaten ingewikkeld zijn om te weten wat precies hun rechten en plichten zijn als zij in Nederland komen werken en hoe zij bepaalde zaken moeten regelen, bijvoorbeeld als het gaat om inschrijving in de Basisregistratie Personen (BRP) of registratie van een bedrijf bij de Kamer van Koophandel. In de Jaarrapportage Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten²⁷ wordt ingegaan op de stappen die het kabinet zet om de informatievoorziening en dienstverlening voor arbeidsmigranten te verbeteren. Zo worden onder andere registratie en het aanvragen van een DigiD gemakkelijker en laagdrempeliger gemaakt. Deze stappen zijn onder andere belangrijk, omdat inschrijving in de BRP en een DigiD nodig zijn om toegang te kunnen verkrijgen tot (digitale) dienstverlening van de Nederlandse overheid.

2. Digitalisering

Resultaten
• Nederland doet mee aan een grootschalige EU-pilot om het gebruik en de veiligheid van elektronische handtekeningen, digitale identiteiten en elektronische documenten te verbeteren. • Actieve inbreng in evaluatie productregelgevingsstelsel met oog op digitalisering en circulariteit. • Er is een extern verkennend onderzoek uitgezet voor de ontwikkeling van een uniform nationaal meldpunt voor non-conforme producten. Het onderzoek is in de afrondende fase. • Dankzij de actieve Nederlandse inzet tijdens de onderhandelingen op de Europese productveiligheids-verordening hebben ook online marktplaatsen nu productveiligheid verplichtingen en worden consumenten beter beschermd tegen gevaarlijke producten van buiten de EU.

E-governance

Europese inzet: Het Commissievoorstel voor een raamwerk voor een Europese Digitale Identiteit

²³ Kamerstukken 26 834, nr. 57.

²⁴ Zie voor meer informatie over het Europese SOLVIT-netwerk waar ondernemers en burgers terecht kunnen met problemen op de interne markt: https://ec.europa.eu/solvit/index_nl.htm

²⁵ "Accept my IBAN" platform: https://www.acceptmyiban.org/who_we_are

²⁶ DNB Meldpunt IBAN-discriminatie: <https://www.dnb.nl/betalen/elektronisch-betalen/sepa-en-iban-discriminatie/>.

²⁷ Kamerstukken 29 861, nr. 99.

(opvolger van de eIDAS-verordening) moet een aantal van de genoemde knelpunten oplossen.

1. Digitale/Elektronische handtekening: Allereerst moet genoemd raamwerk het gebruik van digitale handtekeningen vergemakkelijken door een directe koppeling met wallets. De erkenning van hooggekwalificeerde digitale handtekeningen over de grens was al geregeld in de eIDAS-verordening. EU-landen mogen geen aanvullende eisen stellen. Het kabinet acht het wenselijk dat de Commissie er strenger op toeziet dat EU-landen geen extra eisen stellen aan digitale handtekeningen.

2. Digitale identiteit: Daarnaast sluit het voorstel aan op het kabinetsbeleid voor elektronische identificatie en uitwisseling van gegevens. Het kabinet wil mensen een eigen 'online' identiteit geven en regie over hun eigen data. Hierbij past de ontwikkeling van één of meer wallets die niet alleen in Nederland maar ook over de grens gebruikt kunnen worden.

3. Digitale/Elektronische documenten: Het kabinet zet er via de eIDAS-verordening (en straks via zijn opvolger, het genoemde raamwerk) op in dat authentieke documenten digitaal vlot en zorgvuldig kunnen worden uitgewisseld en worden erkend.

Het voorstel voor een verordening voor een raamwerk voor een Europese digitale identiteit²⁸ (EDI) zal verdere belemmeringen wegnemen voor burgers en ondernemers, als zij binnen de Europese interne markt gebruik willen maken van elektronische handtekeningen, digitale identiteiten en elektronische documenten. Gelet op de digitalisering van allerlei contacten en processen, ook in relatie tot overheidsinstanties, is dat steeds meer van belang. Het voorstel verplicht lidstaten om een eID voor burgers en bedrijven te hebben en Europees te laten certificeren. Daarnaast wordt het verplicht om erkende eID-middelen toe te laten voor offline naast online authenticatie en niet alleen voor transacties in het publieke domein, maar ook voor transacties in delen van het private domein. Dit is verplicht voor authenticatie op grote platforms en bij transacties met private partijen die hogere vormen van betrouwbaarheid vereisen, en is op basis van de te ontwikkelen 'codes of conduct' facultatief voor andere transacties in het private domein. Tot slot krijgt elke lidstaat de plicht om ten minste één 'European Digital Identity Wallet' te introduceren. De wallet kunnen lidstaten in eigen beheer of onder mandaat uitgeven of ze kunnen een onafhankelijk uitgegeven wallet erkennen. Deze wallet dient burgers en bedrijven die dit willen, de mogelijkheid te bieden om onder een hoog beveiligingsniveau hun elektronische identiteit én daaraan gelinkte attributen, zoals kwalificaties, bevoegdheden en digitale documenten, zelf ter beschikking te stellen in online én offline transacties, in het publieke én het van toepassing zijnde private domein. Het voorstel bepaalt dat het gebruik van de wallet gratis moet zijn voor natuurlijke personen.

De Europese onderhandelingen daarover zijn nog niet afgerond. Het voorstel bevindt zich in de triloofase. Verwachting is dat in de tweede helft van 2023 de nadere (technische) uitwerking van het voorstel zal plaatsvinden om zodoende tot een definitief akkoord te komen.

Elektronische handtekening

Het Commissievoorstel voor een raamwerk voor een Europese Digitale Identiteit moet het gebruik van elektronische handtekeningen vergemakkelijken door het introduceren van zogeheten elektronische handtekeningen op afstand die kunnen worden gestart met de wallet. Nederland en de gekwalificeerde vertrouwensdienstverleners doen mee aan Europese Large Scale Pilots om dit vernieuwde gebruik van elektronische handtekeningen te beproeven.

Digitale identiteit

In de brief Hoofdpijnen beleid voor digitalisering²⁹ en in de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren³⁰ noemt het kabinet zijn ambitie om iedere Nederlander een eigen online identiteit te bieden om meer grip te hebben op zijn eigen gegevens. Daarmee sluit genoemd voorstel voor een Europese Digitale Identiteit aan op het huidige kabinetsbeleid voor elektronische identificatie en uitwisseling van gegevens.

²⁸ Zie voor het BNC-fiche hierover: Kamerstukken 22 112, nr. 3161, Fiche: Verordening Raamwerk Europese Digitale Identiteit. Dit voorstel betreft een herziening van de huidige eIDAS-verordening (Verordening 2018/626).

²⁹ Brief van 8 maart 2022, Kamerstuk 26 643, nr. 842.

³⁰ Bijlage bij de brief van 4 november 2022, Kamerstukken 26 643, nr. 940.

Met genoemde id-wallets kunnen burgers en bedrijven op termijn op eigen initiatief digitaal hun persoons- en bedrijfsgegevens delen en elektronische vertrouwensdiensten gebruiken in eigen land en binnen de Europese Unie. Om aan deze behoefte te voldoen, is het ministerie van BZK gestart met het opzetten van een betrouwbaar en veilig EDI-stelsel. Daarnaast wordt er gewerkt aan een open source publieke voorbeeld-wallet. De ontwikkeling daarvan gebeurt transparant, en zowel publieke als private partijen zijn hierbij betrokken.³¹

Om de grensoverschrijdende implementatie van het raamwerk voor de Europese digitale identiteit te testen, heeft de Commissie enkele Large Scale Pilots (LSP's) geselecteerd die in medio 2023 van start zijn gegaan. Meer dan 250 private en openbare organisaties verspreid over bijna alle lidstaten, waaronder Nederland, zijn betrokken bij genoemde pilotprojecten die een minimale doorlooptijd van twee jaar hebben. Deze pilotprojecten hebben tot doel diverse gebruiksscenario's te testen om zodoende de toegang van burgers tot uiterst betrouwbare en veilige digitale identiteit te verbeteren.

Digitale/elektronische documenten

Voor het mogelijk maken van grensoverschrijdend gebruik van elektronische authentieke documenten zijn ten minste twee aspecten van belang: elektronische zegels en gekwalificeerde archiefdiensten. Voor elektronische zegels geldt op grond van de huidige eIDAS-verordening al dat deze erkend moeten worden. Bij gekwalificeerde archiefdiensten geldt dat documenten voor de toekomst betrouwbaar (met behulp van zegels) moeten kunnen worden opgeslagen en geopend in hun authentieke vorm en met gegarandeerd dezelfde inhoud. Het is aan overheidsdiensten en andere partijen in EU-lidstaten om deze mogelijkheden in hun administratieve processen te integreren. De Commissie werkt hieraan via een Europees samenwerkingsnetwerk, maar is afhankelijk van de medewerking van EU-landen. Niet elk EU-land past in de praktijk zijn systemen even vlot aan. Het kabinet zet er via de revisie van de eIDAS-verordening op in dat authentieke documenten in Nederland digitaal vlot en zorgvuldig kunnen worden uitgewisseld en worden erkend.

Goederenverkeer

4. Actie kabinet: uitwerken visie op het stelsel van vrij verkeer van goederen - hoe komen we tot een toekomstbestendige invulling van wet- en regelgeving van goederen, normalisatie, accreditatie?

Europese wet- en regelgeving over goederen gaat zowel over de eisen die aan bepaalde producten worden gesteld, als over verantwoordelijkheden van de partijen die verantwoordelijk zijn voor naleving daarvan. Deze wet- en regelgeving volgt een systeem dat vastligt in het Nieuw Wetgevingskader (NLF).³² Het NLF omvat de stelsels van accreditatie, normalisatie en markttoezicht. Het ministerie van EZK is verantwoordelijk voor deze stelsels. In 2022 heeft het kabinet gereageerd op de evaluatie van het NLF door de Europese Commissie.³³ In deze reactie geeft het kabinet aan dat het NLF van groot belang is voor het vrij verkeer van goederen. Het NLF is echter niet toekomstbestendig in het licht van de digitale en groene transitie. De bestaande regelgeving is niet passend voor producten waarvan de productlevenscyclus verandert, zoals bij digitale en gereviseerde producten. Er is behoefte aan een digitale CE-markering en digitale productinformatie die geschikt zijn voor producten die regelmatig softwareupdates ondervinden of die gereviseerd kunnen worden. Digitale informatie kan immers gemakkelijk worden aangepast. Het is hierbij belangrijk dat duidelijke richtlijnen bestaan voor wanneer het plaatsen van een nieuwe CE-markering en bijbehorende productinformatie verplicht is.

Het kabinet beraadt zich op de verdere inzet voor het verbeteren van het NLF in het kader van het aantreden van de nieuwe Europese Commissie in 2024 en ook met het oog op de evaluatie van de markttoezichtverordening (Verordening (EU) 2019/1020) in 2026. Hierbij zal het kabinet alle

³¹ De Ontwerpdocumenten worden gepubliceerd op edi.pleio.nl en de broncode wordt openbaar beschikbaar gesteld op github.com/minbzk/nl-wallet

³² Besluit nr. 768/2008/EG.

³³ Kamerstukken 21109, nr. Z, Bijlage 1026354.

relevante partijen (zowel de betrokken beleidsdepartementen als de markttoezichthouders) betrekken.

5. Actie kabinet: werken aan verdere opvolging van het SER-adviesrapport over directe import.

Naar aanleiding van het SER-adviesrapport over directe import³⁴ zal het ministerie van EZK een uniform meldpunt voor non-conforme producten opzetten. Dit meldpunt moet ervoor zorgen dat consumenten en ondernemers straks op één website een melding kunnen maken van een product dat volgens hen niet voldoet aan de bestaande goederenregelgeving. Via dit meldpunt komt de melding vervolgens bij de juiste markttoezichthouder terecht. De toezichthouder zorgt voor passend toezicht. EZK is samen met de markttoezichthouders gestart de mogelijkheden voor het meldpunt te onderzoeken. In deze verkenning onderzoeken deze partijen welke randvoorwaarden er bestaan voor het opzetten van het meldpunt en wordt een prototype van de website gebouwd. Ook denken deze partijen na over hoe dit meldpunt het beste onder de aandacht te brengen van burgers en ondernemers.

6. Europese inzet: een akkoord over Verordening algemene productveiligheid met een heldere rol en bijbehorende verantwoordelijkheden voor platforms met betrekking tot productveiligheid en de relatie tussen deze online marktplaatsen en consumenten.

In mei 2023 is de nieuwe Verordening Algemene Productveiligheid gepubliceerd.³⁵ De verordening beschermt consumenten beter tegen onveilige producten, waarvoor geen geharmoniseerde Europese productregels gelden, ook als deze producten van buiten de EU komen. De regelgeving gaat na een overgangstermijn vanaf 13 december 2024 overal in de EU gelden en wordt in Nederland uitgevoerd via de Warenwet. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) gaat als toezichthouder de wettelijke regels in Nederland handhaven en werkt daarvoor samen met nationale toezichthouders in andere EU-landen.

3. Vergroening

Resultaten

- **Nederlandse wens voor ambitieuzere doelstellingen komt terug in Europese verordening voor uitrol infrastructuur voor alternatieve brandstoffen (AFIR).**
- **Actieve inbreng in discussie over regelgeving laadstations.**
- **Nederland werkt aan betere handhaving en een gelijk spelveld van milieu-/zero-emissiezones via inzet op grensoverschrijdende uitwisseling van kentekengegevens.**
- **Verkenning betere informatievoorziening over milieu-/zero-emissiezones.**
- **Er zijn randvoorwaarden geschapen voor optimalisatie van vergunningverlening en minimalisering administratieve lasten voor groene energieprojecten.**

Laadinfrastructuur

1. *Actie kabinet: op basis van genoemde inventarisatie met Frankrijk mogelijke vervolgacties verkennen.*
2. *Europese inzet: nader specificeren van relevante standaarden bij de herziening van de Verordening infrastructuur alternatieve brandstoffen (AFIR). Via deze verordening wordt gewerkt aan grootschalige laadinfrastructuur, onder meer langs Europese hoofdroutes. Genoemde herziening moet geen afbreuk doen aan de Europese regelgeving over metrologie.*
3. *Europese inzet: verkennen in hoeverre de komende evaluatie van de Meetinstrumentenrichtlijn aanleiding kan zijn om de metrologische eisen voor laadstations te harmoniseren.*

Ondernemers die laadstations willen plaatsen en exploiteren, lopen tegen verschillende problemen

³⁴ Kamerstukken 27879 en 26643, nr. 76.

³⁵ Verordening 2023/988.

aan, in het bijzonder wanneer ze over de grens opereren. Eerder zijn er in het kader van de SMET samen met Frankrijk knelpunten in kaart gebracht. De Commissie heeft in kaart gebracht in welke wetgevende voorstellen en gremia deze knelpunten aandacht krijgen. Zij heeft de EU-landen opgeroepen om daarin de interne-marktdimensie van besproken vraagstukken te betrekken.

Het kabinet zet zich in Europees verband sterk in om relevante geharmoniseerde standaarden te ontwikkelen. Voorbeeld hiervan is het verankeren van de bestaande praktijk op het gebied van communicatieprotocollen in Europese geharmoniseerde standaarden. In juli is de nieuwe verordening betreffende de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen (AFIR) aangenomen. De EU zet hiermee een belangrijke stap richting een dekkend netwerk van alternatieve laad- en tankinfrastructuur. De AFIR schrijft onder andere voor dat er vanaf 2025 elke 60 km snelladers van ten minste 150 kW moeten worden geïnstalleerd langs het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T), gericht op auto's en bestelwagens. Ook voor het zwaar vervoer moet er een basisnetwerk worden uitgerold vanaf 2025. Daarnaast moet er vanaf 2030 in ieder stedelijk knooppunt en iedere 200 km een waterstof vulpunt worden gerealiseerd. Vanaf 2030 moet iedere TEN-T-haven³⁶ zijn voorzien van walstroominstallaties.

Verder verkent het kabinet in Europees verband en in gesprekken met de Commissie hoe de metrologische eisen voor laadstations geharmoniseerd kunnen worden.³⁷ Daarbij is het van belang dat marktpartijen, zoals fabrikanten, laadpuntexploitanten en laaddienstverleners, duidelijkheid krijgen over deze eisen, zodat zij de kansen van de Europese interne markt kunnen benutten. Het kabinet zet in op toekomstbestendige aanpassingen van de Europese metrologieregelgeving om innovatie te faciliteren.

De metrologische eisen voor laadstations zullen evenwel al aandacht krijgen bij de ontwikkeling van een Nederlands Technische Afspraak (NTA) en een certificatieschema voor "Slimme Laadpalen en Laaddiensten". Het kabinet kiest er met de ontwikkeling van deze NTA voor om eventuele Europese initiatieven niet af te wachten en om zo spoedig mogelijk te zorgen voor slimme laadinfrastructuur.³⁸

In juni 2023 is uw Kamer geïnformeerd over de versnelling van de energietransitie, de capaciteit en flexibiliteit op het elektriciteitsnet.³⁹ Daarbij is onder andere aandacht besteed aan de situatie op het laagspanningsnet. Zonder mitigerende maatregelen zal het aantal klanten dat knelpunten ervaart als gevolg van onderspanning en overbelasting, snel stijgen. Oplossingen zijn, zoals aangegeven, onder andere te vinden in het efficiënter gebruikmaken van het net. Voor het efficiënter gebruik van het net zijn netbewust laden en vraagsturing met slimme apparatuur de belangrijkste oplossingsrichtingen.⁴⁰ Voor elektrisch vervoer is vanuit de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) het nationale opschalingsprogramma Slim Laden voor Iedereen ingericht.

Een van de actielijnen van Slim Laden voor iedereen is het ontwikkelen van een keurmerk voor slimme laadpalen en diensten. In opdracht van het ministerie van I&W, in samenspraak met het ministerie van EZK, zal de Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut de NTA en een certificatieschema voor "Slimme Laadpalen en Laaddiensten" ontwikkelen. Deze opdracht omvat het op onafhankelijke wijze en met een breed draagvlak van vele belanghebbenden vaststellen van een eisenpakket aan de laadpaal, op basis waarvan toekomstbestendig laaddiensten ontwikkeld kunnen worden om het "slim laden" te kunnen bewerkstelligen en daarmee een duurzame uitrol

³⁶ Een TEN-T-haven is een zeehaven of binnenhaven aan het trans-Europees vervoersnetwerk.

³⁷ Laadpalen vallen onder de Metrologiewet voor de gebruikte meters. Voor de meters in wisselstroomlaadpalen (het merendeel van de huidige publieke laadpalen) zijn onder de Metrologiewet reeds eisen gedefinieerd. De Metrologiewet verwijst hiervoor naar de eisen in de Europese Meetinstrumentenrichtlijn. Voor gelijkstroom zijn de eisen nog in ontwikkeling. Wat de eisen betreft gaat het er in de kern om dat er verplicht gebruik moet worden gemaakt van geijkte (metrologisch gecertificeerde) meters.

³⁸ Met 'slimme laadinfrastructuur' worden laadpalen en laaddiensten bedoeld die het laadproces kunnen beïnvloeden op basis van factoren zoals de beschikbaarheid van (duurzaam opgewekte) energie op het elektriciteitsnet, actuele kilowattuurprijs en het gewenste laadniveau van het voertuig op een specifiek tijdstip.

³⁹ Kamerstuk 29 023, nr. 443.

⁴⁰ Netbewust laden is laden op momenten en in hoeveelheden die niet leiden tot netcongestie (overbelasting van het stroomnet). Vraagsturing is een vorm van flexibiliteit om vraag en aanbod van elektriciteit beter op elkaar af te stemmen (dit kan zijn vraag afschakelen of verschuiven naar niet-schaarse momenten). Slimme apparatuur is apparatuur die het bovenstaande faciliteert

van de laadinfrastructuur te realiseren. Op deze wijze verschaft het kabinet eenduidigheid voor alle (markt-)partijen.

Milieu- en zero-emissiezones

- 4. Europese inzet: een gelijk speelveld op EU-niveau op het terrein van:*
- o accurate, actuele EU-brede real-time-informatievoorziening over de toegangsregels van de milieu- en zero-emissiezones,*
 - o grensoverschrijdend vooraf uitwisselen van voertuigdata ten behoeve van handhaving bij het intreden van een milieu- en zero-emissiezones op Europees niveau,*
 - o grensoverschrijdend uitwisselen van eigenaar/houderdata bij een overtreding van de toegangsregels van de milieu- en zero-emissiezones,*
 - o eenduidige en uniforme kaders voor bebording.*
- 5. Europese inzet: op termijn kan worden toegewerkt naar geharmoniseerde regels over restricties van milieu- en zero-emissiezones en verplichtingen over informatievoorziening en het verkrijgen van certificaten.*
- 6. Actie kabinet: inzet op bilaterale samenwerking met België, Duitsland en Frankrijk.*

In de EU-onderhandelingen van de Cross-Border Enforcement (CBE)-richtlijn⁴¹ streeft het kabinet ernaar om de scope van de richtlijn uit te breiden naar Urban Vehicle Access Regulations (UVAR). Dit zijn gebieden die om uiteenlopende redenen bepaalde voertuigen weren. Milieuzones en zero-emissiezones zijn twee voorbeelden van dit soort gebieden. Een juridische basis onder de CBE zorgt ervoor dat milieuzones en zero-emissiezones grensoverschrijdend gehandhaafd kunnen worden. Met andere woorden, ook van buitenlandse voertuigen kan dan gecontroleerd worden of ze deze zone wel in mogen. Dit zorgt voor een gelijk speelveld tussen weggebruikers met een binnenlands en buitenlands kenteken in milieu- en zero-emissiezones. Er is een groeiend aantal lidstaten dat de kabinetsinzet steunt. Voor de aanstaande zero-emissiezones is vanaf 2025 een nieuw verkeersbord nodig om duidelijkheid te geven aan de weggebruiker en om de zones handhaafbaar te maken. In augustus 2023 is het voorstel voor dit verkeersbord in internetconsultatie gegaan. Daarnaast verkent het kabinet in samenwerking met stakeholders of de informatievoorziening over milieu- en zero-emissiezones kan worden verbeterd.

Vergunningsprocedures zonne- en windenergie

- 7. Actie kabinet: reactie voorbereiden op SMET-voorstel stroomlijnen administratieve procedures bij vergunningen voor zonne- en windenergie.*

De Europese Commissie heeft diverse initiatieven genomen om doorlooptijden van vergunningsprocedures te versnellen. Eind 2022 is de EU-verordening tot vaststelling van een kader om de inzet van hernieuwbare energie te versnellen⁴² van kracht geworden. Deze noodverordening bevat termijnen voor vergunningsprocedures voor zon-PV en geldt voor 18 maanden. Voor medeoverheden is er een handreiking⁴³ hierover opgesteld. Daarnaast ligt er een Commissievoorstel voor herziening van de Richtlijn hernieuwbare energie (RED III). Dit bevat maatregelen om vergunningprocedures voor hernieuwbare energieprojecten te versoepelen en te versnellen, en maximumtermijnen voor vergunningsprocedures. Eén van de maatregelen is dat lidstaten gebieden aanwijzen voor versnelling van hernieuwbare energieprojecten, waarbij vrijstelling geldt van de verplichting tot een milieueffectrapportage op projectniveau (o.g.v. de MER-richtlijn). Daarnaast introduceert RED III afwijkingen van gebieds- en soortenbescherming o.g.v. de Vogel- en Habitatrichtlijn. De onderhandelingen over RED III zijn afgerond.⁴⁴

Als onderdeel van het lopende project in de Taskforce interne-markthandhaving heeft de Commissie een vijftal best practices van lidstaten geïdentificeerd die administratieve procedures

⁴¹ Richtlijn 2015/413. Zie voor het BNC-fiche hierover: Kamerstuk 22 112, nr. 3649, Fiche: Herziening richtlijn over grensoverschrijdende uitwisseling verkeersovertredingen.

⁴² Verordening (EU) 2022/2577, zie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R2577&from=NL>.

⁴³ Handreiking EU-Noodverordening hernieuwbare energie | VNG, <https://vng.nl/nieuws/handreiking-eu-noodverordening-hernieuwbare-energie>.

⁴⁴ Kamerbrief 2e Zonnebrief over ontwikkeling zonne-energie.

verder kunnen verbeteren. De geselecteerde practices zijn onderdeel van de in 2022 gepubliceerde aanbeveling en richtsnoeren voor lidstaten inzake het versnellen van de procedures voor de verlening van vergunningen voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie.⁴⁵ Het gaat daarbij allereerst om de beschikbaarheid van duidelijke, volledige en transparante informatie over het vergunningsproces, die ook in het Engels beschikbaar moet zijn om grensoverschrijdende investeringen in hernieuwbare energie te bevorderen. Ten tweede, een one-stop-shop voor de administratieve processen van vergunningsverlening voor hernieuwbare energie. Ten derde, duidelijke termijnen voor alle verschillende administratieve stappen die bij vergunningverlening moeten worden doorlopen. Ten vierde, stilzwijgende instemming bij overschrijding van vastgestelde termijnen bij het doorlopen van stappen in het administratieve proces. En ten slotte, volledig digitale vergunningverleningsprocedures en elektronische communicatie via een online platform. Drie van deze best practices worden in Nederland al grotendeels toegepast of zullen binnenkort toegepast worden. Dat geldt voor de invoering van een digitaal loket en de toepassing van duidelijke termijnen tijdens het proces van vergunningverlening. Een single point of contact wordt geïntroduceerd met de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet per 1 januari 2024, waar het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) onderdeel van uitmaakt. In dat kader is geïnvesteerd in het (verder) coördineren van vergunningsprocedures voor wind- en zonne-energieprojecten, en het verder verbeteren van de besluitvormingsprocedures van hernieuwbare energieprojecten. Het kabinet is voornemens om in het verlengde hiervan te werken aan verbetering van de informatievoorziening over administratieve procedures rond vergunningverlening voor zonne- en windenergie.

Daarnaast wordt geïnvesteerd in het vereenvoudigen van milieueffectbeoordelingen voor hernieuwbare energieprojecten en in een versnelde vergunningsprocedure voor hernieuwbare energieprojecten die op voorhand zijn geselecteerd op basis van criteria zoals de locatie, de capaciteit en de impact op het milieu.

4. Randvoorwaarden versterking interne markt

Resultaten
• Er loopt een extern onderzoek naar (oplossingen voor) territoriale leveringsbeperkingen. Het onderzoek is in de afrondende fase. • Nederland zit in op harmonisatie van eisen aan verpakkingen. • Nederlandse wens voor grotere rol lidstaten komt terug in Raadsmandaat voor onderhandelingen voorstel interne-marktnoodinstrument. Succesvolle afronding trilogie voorzien. • Steeds meer overheidspartijen zijn aangesloten op het centraal loket⁴⁶ waardoor de toevoegde waarde van het loket voor ondernemers toeneemt. • De VNG ontvangt een subsidie om de kwaliteit van regelgeving van gemeenten en de notificatiepraktijk te verbeteren. Deze wordt gecontinueerd tot en met 2027. • Mede op verzoek van Nederland heeft de Commissie een portaal gelanceerd dat notificatie van wet- en regelgeving eenvoudiger maakt. • Nederland werkt aan modernisering en verbetering van de efficiëntie van BTW-regels in het voorstel "VAT in the digital age". Succesvolle afronding voorzien in 2024. • Actieve inzet op het richtlijnvoorstel "FASTER" dat ziet op het stroomlijnen van teruggaafprocedures van bronbelastingen.

Verbetering van toepassing en naleving van interne-marktregels

<i>1. Actie kabinet: nader uitwerken inzet en prioriteiten op meer doelgerichte naleving en</i>

⁴⁵ Europese Commissie, Aanbeveling over het versnellen van de procedures voor de verlening van vergunningen voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie en het faciliteren van stroomafnameovereenkomsten (18 mei 2022), C/2022/3219 (europa.eu); met bijlage: Richtsnoeren voor de lidstaten inzake goede praktijken om de vergunningsprocedures voor hernieuwbare-energieprojecten te versnellen en stroomafnameovereenkomsten te faciliteren, SWD(2022)149 (europa.eu)

⁴⁶ Bij het centraal loket op grond van de Dienstenwet (en Dienstenrichtlijn) kunnen ondernemers terecht voor informatie over regels, het afwikkelen van procedures met overheidsinstanties en praktische bijstand.

toepassing van interne-marktregels.

2. Europese inzet: de Commissie oproepen om meer dialoog en samenwerking met EU-landen in te zetten, in alle fasen van de EU-beleidscyclus, ten behoeve van een meer doelgerichte toepassing van interne-marktregels.

Afgelopen jaar bestond de interne markt 30 jaar. Zowel op Europees als op nationaal niveau is daar op diverse manieren aandacht aan besteed. De Commissie heeft in mei 2023 een mededeling uitgebracht ter gelegenheid van 30 jaar interne markt.⁴⁷ In deze mededeling benadrukt de Commissie de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Commissie en de lidstaten voor implementatie en toepassing van interne marktregels. De Commissie is bereid om daarin met lidstaten en stakeholders samen te werken en hen te ondersteunen. De Commissie stelt vast dat hernieuwde politieke betrokkenheid nodig is om toepassing en handhaving van interne-marktregels te verbeteren. Zij wil daar aandacht voor vragen bij nationale autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de interne markt, met name in de Raad voor Concurrentievermogen. Het kabinet kan zich hierin vinden, maar ziet graag meer ambitie en een nog meer concrete agenda op het terrein van de interne markt en wil daar ook graag aan bijdragen.

Het kabinet werkt zijn inzet en prioriteiten gericht op meer doelgerichte naleving en toepassing van interne-marktregels nader uit.

Versterking van de weerbaarheid van de interne markt

3. Europese inzet: blijven oproepen tot een grondige evaluatie door de Europese Commissie van de impact van de pandemie op de interne markt op Europees niveau.

4. Europese inzet: vervolgens deze lessen gebruiken om onnodige belemmeringen tijdens volgende crises te voorkomen.

De afgelopen maanden is onderhandeld over het voorstel voor een interne-marktnoodinstrument (SMEI) dat de Commissie in september 2022 presenteerde. Het voorstel beoogt de interne markt weerbaarder te maken en het vrij verkeer en functioneren van waardeketens in tijden van crisis te waarborgen. Via het BNC-fiche⁴⁸ en recent via de geannoteerde agenda voor de Raad voor Concurrentievermogen van mei⁴⁹ bent u geïnformeerd over het kabinetsstandpunt en de voortgang in de onderhandelingen.

Over het voorstel van het interne-marktnoodinstrument vinden dit najaar onder Spaans voorzitterschap de trilogonderhandelingen plaats. De inzet van het kabinet is op belangrijke onderdelen geland in het mandaat van de Raad. Het Europees Parlement heeft op 13 september 2023 zijn standpunt bepaald.

De Commissie heeft ondanks aandringen van het kabinet geen grondige evaluatie van de impact van de pandemie op de interne markt op Europees niveau uitgevoerd of laten uitvoeren. De impact assessment bij het voorstel voor het interne-marktnoodinstrument bevat evenmin een dergelijke evaluatie. Wel heeft de Commissie vergelijkend onderzoek laten doen tussen de pandemie en diverse andere crises uit het verleden. Dit onderzoek vond echter pas plaats, nadat het voorstel voor het noodinstrument al was gepresenteerd. Dit onderzoek bevatte echter geen concrete aanbevelingen voor vervolgacties. De uitkomsten hiervan konden gelet op het tijdspad niet meer worden meegenomen in de onderhandelingen over het noodinstrument. Het kabinet zou graag zien dat de Commissie in gevallen als deze meer aandacht besteedt aan evaluaties en effectbeoordelingen en zal dit meenemen in zijn inzet voor het werkprogramma van de nieuwe Europese Commissie. Het kabinet ziet geen aanleiding meer om op een specifieke evaluatie van de effecten van de coronapandemie op de interne markt aan te dringen.

Goederenverkeer

Territoriale leveringsbeperkingen zijn beperkingen die producenten opleggen aan hun afnemers, die daardoor alleen in een bepaald geografisch gebied producten kunnen inkopen. Deze

⁴⁷ Zie voor het BNC-fiche Kamerstukken 22 112, nr. 3662, Fiche: Mededeling 30 jaar interne markt.

⁴⁸ Kamerstukken 22 112, nr. 3541, Fiche: interne-marktnoodinstrument.

⁴⁹ Kamerstukken 21 501-30 nr. 577.

beperkingen kunnen producenten direct opleggen, maar ook via distributeurs. Dit leidt er bijvoorbeeld toe dat afnemers enkel producten kunnen inkopen bij distributeurs die gevestigd zijn in dezelfde lidstaat als desbetreffende afnemer. Ook andere belemmeringen kunnen dit effect opleveren. De onderwerpen verpakkingen en etikettering worden in dit verband bijvoorbeeld veelvuldig genoemd door ondernemers als voorbeelden van dergelijke aanverwante interne-marktbelemmeringen.

Het adviesbureau Ecorys doet in opdracht van het kabinet onderzoek naar territoriale leveringsbeperkingen. Doel is het verkrijgen van nader inzicht in de toepassing van territoriale leveringsbeperkingen in Nederland en het inventariseren van aanverwante interne-marktbelemmeringen en mogelijke oplossingsinrichtingen. Ook worden de voor- en nadelen van die oplossingen verkend voor consumenten, producenten en afnemers. Oplevering van het onderzoek is voorzien voor eind 2023.

De motie-Campen/De Groot⁵⁰ verzoekt de regering, te inventariseren welke wet- en regelgeving, bijvoorbeeld taaleisen, het vrije verkeer van goederen tussen lidstaten momenteel in de weg staat en de Kamer hierover voor de begrotingsbehandeling LNV te informeren, met daarbij een voorstel hoe zij deze belemmeringen voor het verkopen van producten binnen de Europese interne markt wegneemt. Met bovenstaand onderzoek geeft het kabinet invulling aan deze motie. Het kabinet zal de Kamer informeren over de uitkomsten van dit onderzoek en daarbij aangeven, hoe zij op basis van deze uitkomsten belemmeringen in het vrije verkeer van goederen wil tegengaan.

Tot slot kan het goed functioneren van de interne markt belemmerd worden, doordat lidstaten in bredere zin verschillende eisen stellen aan verpakkingen, bijvoorbeeld op het gebied van recycling. In november 2022 bracht de Commissie een voorstel uit over verpakkingen en verpakkingsafval.⁵¹ Het voorstel heeft als doel de negatieve milieueffecten van verpakkingen en verpakkingsafval te verminderen en tegelijkertijd het functioneren van de interne markt te verbeteren. Om dit te realiseren zet de Commissie in op het verder harmoniseren van de condities waaronder verpakkingen op de markt gebracht mogen worden. Dit gebeurt onder andere door eisen te stellen aan markeringen, recyclebaarheid, herbruikbaarheid van verpakkingen en het uitfasen van zorgwekkende en schadelijke stoffen. Daarnaast zet het voorstel in op het verduurzamen en circulair maken van de levenscyclus van verpakkingen op de interne markt en op het reduceren van de hoeveelheid verpakkingsafval. In september 2023 hebben de ministeries van IenW en EZK een stakeholdersessie etikettering en verpakking georganiseerd. Hiermee is input opgehaald voor de verdere onderhandelingen van bovengenoemd voorstel. Het kabinet heeft dit jaar tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de Benelux Unie de interne markt als prioriteit gesteld. Er zijn een strategisch overleg en een ministeriële bijeenkomst in Brussel georganiseerd. Onderwerpen die aan de orde kwamen in Benelux-verband zijn belemmeringen voor grensoverschrijdende detailhandel waaronder territoriale leveringsbeperkingen, productveiligheid en laadinfrastructuur. Verkend wordt of territoriale leveringsbeperkingen in Benelux-verband kunnen worden aangepakt.

Dienstensector

<i>5. Actie kabinet: werken aan verbetering informatievoorziening over diensten en toegang procedures voor dienstverleners via het centraal loket.</i>
--

Het centraal loket in de zin van de Dienstenrichtlijn wordt in Nederland vormgegeven met Ondernemersplein.nl en de Engelstalige variant business.gov.nl. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) beheert het centraal loket in opdracht van het ministerie van BZK. Het bereik van dit centraal loket is op dit moment ruim 10 miljoen bezoeken op jaarbasis, waarvan 8 op de 10 ondernemers (zeer) tevreden zijn. Het bereik van het Engelstalige kanaal is sinds de lancering in 2018 gestegen van 0,6 miljoen bezoeken naar 3,2 miljoen in 2022. RVO werkt continu aan verbetering van het centraal loket en aansluiting van meer partijen. Zo is er afgelopen zomer informatie over productveiligheid van de NVWA ontsloten en zo heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek extra data over prijsindexatie ontsloten. Een groot deel van de gemeenten, provincies en waterschappen is nu aangesloten via een nieuw invoersysteem, waardoor de informatie van

⁵⁰ Kamerstukken 33835, nr. 220.

⁵¹ Kamerstukken 22 112, nr. 3620, Fiche: Verordening inzake Verpakkingen en Verpakkingsafval.

decentrale overheden beter wordt ontsloten.⁵² Daarnaast werkt RVO aan verbetering van de kwaliteitsmonitoring op de partijen die bij het centraal loket aansluiten.

6. Actie kabinet: stimuleren van verbeterde informatievoorziening, toegankelijke procedures en begrijpelijke regelgeving voor diensten en dienstverrichters.

In het afgelopen jaar heeft het kabinet ingezet op een betere toepassing van de Dienstenrichtlijn door gemeenten en provincies. (De-)centrale overheden zijn verplicht om de eisen die zij stellen ten aanzien van dienstverlening of dienstverrichters te notificeren aan de Commissie, zodat de Commissie kan toetsen of deze eisen aan de voorwaarden van de Dienstenrichtlijn voldoen. Het achterliggende idee is dat dit zorgt voor transparantie en betere motivering van regelgeving.

In opdracht van EZK is een onderzoek uitgevoerd naar de notificatiepraktijk van enkele decentrale overheden met als doel een beter beeld te krijgen van decentrale regelgeving op het gebied van diensten. Voorlopige resultaten van dit onderzoek laten zien dat de onderzochte decentrale overheden onvoldoende bekend zijn met de Dienstenrichtlijn-verplichtingen en niet altijd de capaciteit hebben om aan de Dienstenrichtlijn te voldoen. Het kabinet bekijkt of de verplichtingen uit de richtlijn beter worden nageleefd wanneer deze nader onder de aandacht worden gebracht.

In samenwerking met de VNG verkent het kabinet hoe gemeenten de kwaliteit van regelgeving in lijn kunnen brengen met de vereisten uit de Dienstenrichtlijn en hun notificatiepraktijk kunnen verbeteren. De Dienstenrichtlijn zorgt ervoor dat dienstverrichters zich onbelemmerd in een (andere) lidstaat kunnen vestigen of een dienst kunnen verrichten. Bij het maken van regelgeving moeten (de-)centrale overheden rekening houden met het effect op ondernemers. Bovendien moeten procedures voor vergunningen duidelijk, ondubbelzinnig, objectief, transparant en toegankelijk zijn.⁵³ Hierbij wordt aansluiting gezocht bij bestaande programma's, zoals het Programma vermindering regeldruk ondernemers.⁵⁴ Met meerjarige subsidie van EZK gaat de VNG het Programma Betere Dienstverlening en Regelgeving uitvoeren. In dit programma staan ook acties opgenomen om de bekendheid van de Dienstenrichtlijn te vergroten door de invloed van deze wetgeving op actuele lokale thema's uit te leggen en de toepassing van de richtlijn te verbeteren.

Ook binnen de Rijksoverheid wordt ingezet in op een verbeterde informatievoorziening en begrijpelijke regelgeving. Het ministerie van EZK heeft de andere beleidsdepartementen voorgelicht over het meenemen van de belangen van ondernemers bij het opstellen van regelgeving door het organiseren van een interdepartementaal webinar en het verspreiden van factsheets. Ook heeft het ministerie van EZK ingezet op het verbeteren van de kennis over de notificatieverplichting. Deze voorlichting draagt bij aan betere en duidelijkere regelgeving voor dienstverrichters. In de komende periode gaat het ministerie van EZK door met de voorlichting.

Daarnaast heeft de Commissie het zogeheten Single Notification Window gelanceerd voor de interne markt. Dit is mede het resultaat van inzet van het kabinet. Al in 2021 vroeg het kabinet de Commissie in een non-paper dat samen met Denemarken en Zweden werd opgesteld om Europese notificatieprocedures samen te brengen, te verduidelijken en te vergemakkelijken. Het door de Commissie gelanceerde portaal moet dit bewerkstelligen.

7. Europese inzet: bewerkstelligen dat het nuttig effect van regelgeving, waaronder de Dienstenrichtlijn, als uitgangspunt wordt genomen.

In de afgelopen periode heeft het kabinet in EU-verband aandacht gevraagd voor het baseren van beleid op feiten en behoeften uit de praktijk. Naar aanleiding hiervan kijken de Commissie en EU-landen nader naar belemmeringen binnen zogeheten 'ecosystemen' zoals de bouwsector, toerisme

⁵² Zie bijvoorbeeld informatie over standplaatsvergunningen op de site van de KvK (<https://ondernemersplein.kvk.nl/standplaatsvergunning-aanvragen/>) en op de Engelstalige site de informatie over 'Applying for a market trader's licence' (<https://business.gov.nl/regulation/applying-market-traders-licence/>).

⁵³ Art. 10, Richtlijn 2006/123/EG.

⁵⁴ Programma vermindering regeldruk ondernemers, Kamerstukken 29515, nr. 481.

en detailhandel. In de eerder genoemde mededeling 30 jaar interne markt⁵⁵ heeft de Commissie aangegeven een verzoek van Nederland, Denemarken en Zweden om het notificeren van wet- en regelgeving te vereenvoudigen te gaan opvolgen.

Verbetering van informatievoorziening

8. Actie kabinet: Indien zij daaraan behoefte hebben, zal het kabinet verkennen of het bedoelde informatievoorziening door brancheorganisaties kan faciliteren, bijvoorbeeld via het postennetwerk.

Diverse brancheorganisaties informeren hun leden over regels die gelden in andere EU-landen. Dit kan bewerkelijk zijn en het kan lastig zijn om aan informatie te komen uit andere EU-landen. Het kabinet is in gesprek met brancheorganisaties over hun eventuele behoeften aan ondersteuning door het Nederlandse ambassades in de EU bij het verstrekken van informatie aan ondernemers over regels die gelden in andere EU-landen.

BTW

Op 7 december 2022 heeft de Europese Commissie het BTW-pakket "VAT in the digital age" (hierna: VIDA) gepubliceerd.⁵⁶ Het pakket bestaat uit drie onderdelen:

- (i) modernisering van de BTW-rapportageverplichtingen en e-facturatie: digitaal rapportagesysteem voor intracommunautaire transacties met real-time rapportering en e-facturaties als uitgangspunt,
- (ii) BTW-behandeling van de platformeconomie: platforms die actief zijn in de sectoren die zich bezig houden met het verrichten van personenvervoer en de kortlopende verhuur van accommodatie worden bij fictie als verrichter van deze diensten bestempeld en dienen aangifte te doen (platformfictie) en
- (iii) één enkele BTW-registratie in de EU en aanpassingen e-commerce regels: voorkoming van meerdere BTW-registraties in de EU en verbetering van het éénloketsysteem (OSS, afgeleid van One Stop Shop) dat wordt gebruikt om de BTW op de verkoop van goederen op afstand vast te stellen en te betalen.

Het VIDA-pakket heeft als doel het bestrijden van fraude en tegelijkertijd de administratieve lasten en nalevingskosten te verminderen. Met het pakket wil de Commissie de BTW-regels moderniseren rekening houdend met de digitale economie. Het kabinet erkent het belang van modernisering en is voorstander van maatregelen die de fraude effectief en gericht bestrijden, zonder dat dit leidt tot onnodige stijging van de administratieve en uitvoeringslasten voor het bedrijfsleven en de Belastingdienst. Het kabinet zet hierop actief in tijdens de onderhandelingen die inmiddels lopen in de raads werkgroepen. Tijdens de Ecofin van juni 2023 heeft een eerste beleidsdebat plaatsgevonden. Het huidige Spaanse EU-voorzitterschap en het aankomende Belgische EU-voorzitterschap hebben het pakket prioriteit gemaakt.

FASTER

Op 19 juni 2023 heeft de Europese Commissie het richtlijnvoorstel snellere en veiligere vermindering teveel ingehouden bronbelasting ("FASTER") gepubliceerd.⁵⁷ Beleggers kunnen in bepaalde gevallen dividendbelasting (deels) terugvragen die is ingehouden op dividenden die aan hen zijn uitgekeerd. De procedures om deze dividendbelasting terug te vragen, zijn in alle EU-landen anders en worden als omslachtig, duur en langdurig ervaren door beleggers. Het richtlijnvoorstel tracht de procedures te stroomlijnen qua informatie die aangeleverd moet worden en qua doorlooptijd. Tevens moeten de procedures bestendiger worden tegen fraude met het verzoeken tot teruggaaf van belasting als daar geen recht op bestaat. Deze richtlijn maakt onderdeel uit van een breder pakket van maatregelen om de werking van de kapitaalmarktunie te versterken.

⁵⁵ Kamerstukken 22 112, nr. 3662.

⁵⁶ Zie voor betrokken BNC-fiches over genoemde voorstellen: Kamerstukken 22 112, nr. 3599, Fiche: Richtlijn en verordening betreffende btw-regels voor het digitale tijdperk.

⁵⁷ Zie voor het betrokken BNC-fiche over het genoemde voorstel Kamerstukken 22 112, nr. 3748.

Het kabinet is voorstander van het richtlijnvoorstel en stelt zich constructief op in de onderhandelingen die inmiddels in de raads werkgroepen lopen. Hierbij is de hoofdzin van het kabinet tweeledig: administratieve lasten voor zowel belastingdiensten als bedrijven beperken en misbruik van procedures bestrijden.

Spanje heeft het pakket prioriteit gemaakt onder zijn voorzitterschap en zet in op een akkoord tijdens het voorzitterschap c.q. eind 2023, dan wel wil het een zeer grote slag maken richting een akkoord.

BEFIT-pakket en Head Office Taxation

Op 12 september 2023 heeft de Europese Commissie het BEFIT-pakket gepubliceerd. Dit bestaat uit een voorstel voor een geharmoniseerde grondslag en winstverdeling voor de vennootschapsbelasting, een voorstel tot harmonisatie van de verrekenprijzen en een voorstel voor Head Office Taxation. Over ieder van de drie voorstellen worden de Kamers geïnformeerd via de respectievelijke BNC-fiches.⁵⁸

Met het BEFIT-voorstel introduceert de Europese Commissie een gemeenschappelijke grondslag voor de vennootschapsbelasting die geldt voor grote ondernemingen.⁵⁹ Dit betekent dat voor deze bedrijven in ieder EU-land dezelfde regels gaan gelden voor de vennootschapsbelasting. Entiteiten van een groep bepalen onder het voorstel hun resultaat op basis van de jaarrekeningstandaard, waarna een aantal correcties wordt gedaan. De grondslagen van alle Europese entiteiten van de groep worden geaggregeerd. Dit geaggregeerde bedrag wordt verdeeld over de entiteiten op basis van resultaten uit voorgaande jaren. Het voorstel tot harmonisatie van verrekenprijzen implementeert het zakelijkheidsbeginsel⁶⁰ in EU-wetgeving en verduidelijkt de rol en de status van de OESO-richtlijnen voor verrekenprijzen.

Het Head Office Taxation-voorstel geldt voor mkb-bedrijven die zaken doen door middel van een vaste inrichting in een ander EU-land. Het voorstel voorziet erin dat deze mkb-bedrijven bij het vaststellen van de belastbare winst van deze vaste inrichting in de andere EU lidstaat uit kunnen gaan van de regels van het land van vestiging van het hoofdkantoor. Dit voorkomt dat mkb-bedrijven die over de grens ondernemen met een vaste inrichting, zoals een filiaal, de regels voor winstbepaling moeten kennen van het andere EU-land. Dit brengt een vereenvoudiging voor deze mkb-bedrijven met zich.

⁵⁸ Kamerstukken 22 112, nr. 3796: Fiche 3: Richtlijn Business in Europe: Framework for income taxation. BNC-fiches Transfer Pricing en Head Office Taxation volgen i.v.m. latere MR-deadline en uitstel, zie Kamerbrief van 5 oktober 2023 (2023D40816).

⁵⁹ Met een geconsolideerde omzet van meer dan € 750 miljoen. Bedrijven met een lagere geconsolideerde omzet mogen vrijwillig deze regels toepassen.

⁶⁰ Op basis van het zakelijkheidsbeginsel worden gelieerde lichamen (bijvoorbeeld twee vennootschappen van dezelfde multinationals) voor belastingdoeleinden verondersteld onderling onder dezelfde voorwaarden te handelen als onafhankelijke partijen onder vergelijkbare omstandigheden. Hiermee wordt een prijs bepaald, voor bijvoorbeeld een dienst of een goed die binnen de multinational verleend of geleverd wordt, die een partij buiten de groep hier ook voor zou betalen.